

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 250/2016-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Dráčovou, advokátska kancelária, Čajakova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 84/2014-95 z 11. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 84/2014-95 z 11. júna 2015 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 84/2014-95 z 11. júna 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

3. Krajský súd v Košiciach j e p o v i n n ý u h r a d i ť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 448,02 € (slovom štyristoštyridsaťosem eur a dva centy) na účet jeho právnej

zástupkyne JUDr. Jany Dráčovej, advokátska kancelária, Čajakova 7, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDAKOVANÉ] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 S 84/2014-95 z 11. júna 2015.

1. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 19. marca 2010 žiadosť o stavebné povolenie na stavbu rodinného domu na pozemku v jeho vlastníctve v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]. Obec [REDAKOVANÉ] (ďalej len „stavebný úrad“, v citáciách aj „odporca“) 28. júna 2010 prerušila spojené územné konania a stavebné konanie, toto jej rozhodnutie však bolo 7. decembra 2010 zrušené Krajským stavebným úradom v Košiciach (ďalej len „krajský stavebný úrad“). Sťažovateľ krajskému stavebnému úradu doručil 15. novembra 2011 „*Žiadosť o prešetrenie nečinnosti stavebného úradu*“, na základe ktorej krajský stavebný úrad doručil stavebnému úradu 23. januára 2012 „*Upozornenie na dodržiavanie ust. § 35 ods. 2 v spojení s ust. § 60 ods. 1 stavebného zákona a § 29 správneho poriadku*“. Stavebný úrad prerušil stavebné konanie 15. novembra 2012, avšak na základe podnetu sťažovateľa podal prokurátor Okresnej prokuratúry Košice - okolie proti tomuto rozhodnutiu stavebného úradu protest, o ktorom Obvodný úrad Košice, odbor výstavby a bytovej politiky (ďalej len „obvodný úrad“) rozhodol 24. júla 2013 tak, že mu vyhovel a zrušil rozhodnutie o prerušení stavebného konania.

Následne sa sťažovateľ obrátil v roku 2014 žalobou podľa štvrtej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) na krajský súd so žalobou proti nečinnosti stavebného úradu.

Krajský súd uznesením č. k. 6 S 84/2014-95 z 11. júna 2015 návrh sťažovateľa zamietol a nepriznal mu nárok na náhradu trov konania. Dospel s odkazom na zrušujúce rozhodnutie obvodného úradu z 24. júla 2013 k záveru, že sťažovateľ „*v návrhu a ani doposiaľ neuviedol, aby po uvedenom rozhodnutí, keď podľa jeho názoru odporca vo veci ďalej nekonal, sa domáhal u nadriadeného orgánu odporcu, že odporca v danej veci napriek rozhodnutiu je nečinný, teda nekoná. Zo spisu, ale ani zo samotného návrhu navrhovateľa nevyplýva, že by prokurátor v danej veci podal návrh podľa § 250t ods. 1 O. s. p.*“. Z toho krajský súd vyvodil, že sťažovateľ „*nepreukázal, že by v danej veci vyčerpал prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis ohľadne nečinnosti správneho orgánu...*“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 115/2013 a vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu namieta, že „*týmto arbitrárnym rozhodnutím postaveným na čiste formálnych dôvodoch bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, ktoré vyplývalo z legitímneho očakávania akceptovania doterajšej judikatúry*“. Podľa názoru sťažovateľa ani po vyhovení protestu prokurátora nadriadeným orgánom a zrušení rozhodnutia o prerušení konania „*obec nekonala a nevydala rozhodnutie vo veci samej dodnes... Obec ignorovala aj príkaz konať v zrušujúcom rozhodnutí nadriadeného orgánu. Až do podania žaloby nevykonala žiaden úkon vo veci. Preto ak obec odmietla vyhovieť protestu prokurátora, v ktorom jej prikázal zrušiť nezákonné rozhodnutie o prerušení konania a ďalej vo veci konať a nekonala ani potom, čo jej tak nariadil nadriadený orgán pri akceptácii protestu prokurátora mal sťažovateľ za to, že by ďalšie domáhanie sa nečinnosti u tých istých orgánov, ktoré doposiaľ ignoroval bolo zbytočným a išlo by len o formálne konanie bez skutočného domoženia sa práva a o opäť neefektívne prostriedky nápravy.*“.

2. Ústavný súd podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) uznesením č. k. III. ÚS 250/2016-13 z 3. mája 2016 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

3. Následne ústavný súd 23. mája 2016 vyzval krajský súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke sťažnosti, zaslal relevantného súdneho spisu a na stanovisko k možnému upusteniu od ústneho pojednávania vo veci.

4. Krajský súd doručil 14. júna 2016 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o sťažnosti. Pokiaľ ide o vecnú stránku sťažnosti, krajský súd zrekapituloval priebeh sťažovateľom kritizovaného správneho (stavebného) konania a uviedol, že „*Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 250t bližšie nešpecifikuje prostriedok nápravy ako zákonnú podmienku uplatnenia súdnej ochrany pred nečinnosťou orgánu verejnej správy. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, musí ísť o dostupný a efektívny prostriedok nápravy. Za takýto prostriedok sa nepovažuje podnet účastníka správneho konania na podanie upozornenia prokurátorom podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre. Ako ďalší prostriedok nápravy prichádza do úvahy podnet účastníka správneho konania na postup podľa § 50 zákona o správnom konaní (opatrenia proti nečinnosti) a podanie sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach. Ak by sme aj posledné dva právne nástroje na odstránenie protiprávnej nečinnosti orgánu verejnej správy hodnotili ako neefektívne prostriedky nápravy, potom platná právna úprava neobsahuje právne inštitúty, ktorými by sa účastník správneho konania mohol účinne a efektívne brániť proti protiprávnej nečinnosti orgánu verejnej správy. Ustanovenie § 250t ods. 1 druhá veta O. s. p. by potom bolo bez významu a narušila by sa zásada, podľa ktorej súdna ochrana práv účastníkov konania pred nečinnosťou orgánov verejnej správy nastupuje až po neúspešnom uplatnení týchto práv inými dostupnými prostriedkami.“.*

5. Vyjadrenie krajského súdu zaslal ústavný súd 21. júna 2016 právnej zástupkyňi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko.

6. V stanovisku doručenom ústavnému súdu 4. júla 2016 sťažovateľ vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o sťažnosti. V reakcii na vyjadrenie odporcu vyslovil názor, podľa ktorého krajský súd nepreskúmal administratívny spis obce „*dôkladne, nakoľko súdu unikla skutočnosť, že predmetné konanie začalo už v roku 2010, ako to vyplýva aj z jeho spisovej značky 147/2010 a nie v roku 2012, na ktorý sa súd odvoláva. Už pred nezákonným prerušením konania sa obec pokúšala procesne legálnym spôsobom vec predlžovať a vo veci samej nekonať, voči ktorému postupu sa sťažovateľ legálne bránil a v ktorom konaní už bolo predchádzajúce procesné rozhodnutie zrušené a postup preskúmal aj ústredný orgán štátnej správy, príslušné ministerstvo..., ktoré dalo sťažovateľovi za pravdu a tiež prikázalo vo veci samej konať... Sťažovateľ tak u všetkých relevantných orgánov od roku 2010, kedy začalo predmetné konanie dosiahol konštatovanie porušenia jeho práv a tiež aj príkaz obci vo veci konať. Tento obec ignorovala... Všetky podania sťažovateľa sa domáhali odstránenia protiprávneho stavu úmyselným predlžovaním konania obcou a preto má sťažovateľ za to, že tvrdenie krajského súdu je tendenčné, ak trvá na tom, že jedinými preukazujúcimi prostriedkami je postup podľa § 50 SP a sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach a bez týchto nemôže byť navrhovateľ v konaní proti nečinnosti orgánu vo veci úspešný.*“.

Sťažovateľ akcentuje okolnosti jeho prípadu a dôvodí, že síce „*podnet prokurátorovi nie je v každom prípade dostupným a efektívnym prostriedkom nápravy. Za taký sa nedá považovať, ak ho prokurátor odmietne*“, ale „*v spojitosti s podaným protestom, jeho neakceptáciou správnym orgánom, rozhodnutím nadriadeného orgánu, ktorý zrušuje ďalšie nezákonné rozhodnutie vo veci, pri individuálnom posúdení veci a postupu obce pri prenesenom výkone správy v celom konaní je nepochybné, že ani postup podľa § 50 SP, ani sťažnosť by nevedla k uspokojivému a efektívnemu riešeniu (sťažovateľ upozorňuje, že do dnešného dňa od zrušenia nezákonného rozhodnutia nadriadeným orgánom obec vo veci samej nevykonala žiaden úkon). Je potrebné si uvedomiť, že legitímnym očakávaním občana je pri jednoduchšej stavbe rodinného domu podľa typizovaného projektu na vlastnom pozemku v intraviláne obce v území predpokladanom na výstavbu rodinných domov a pri inžinierskych sieťach v blízkosti pozemku riadne správne konanie s dobou podľa zákona nie dlhšou ako 30 dní, pri predĺžení maximálne 60 dní. V zmysle ustanovenia*

§ 49 ods. 2 SP len ak nemožno vzhľadom na povahu veci rozhodnúť ani v tejto lehote, môže lehotu primerane predĺžiť odvolací orgán..., čo sa však v danom prípade nestalo.“.

K opatreniu proti nečinnosti podľa § 50 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), na ktoré poukázal i krajský súd, sťažovateľ uvádza, že ide o prostriedok, ktorý „nie je prísne návrhový, ale na nadriadenom orgáne, či postup použije. Pri gramatickom výklade podľa sťažovateľa ide o postup *ex offio*. Tento postup nie je pre sťažovateľa zákonom vynutiteľný, preto sa sťažovateľ nedomnieva, že žiadosť o postup podľa tohto ustanovenia je v danom prípade namieste ako postup, ktorý mal voliť pred domáhaním sa práv na súde. Ved' odvolací orgán spis predložený po neakceptácii protestu prokurátora mal a sám rozhodnutie zrušiť a prikázať vo veci konať obci, hoci mohol rozhodnúť sám vo veci samej, čo však neurobil. Preto tento prostriedok sa javí sťažovateľovi v tomto konkrétnom prípade neefektívnym. Za rovnako neefektívne považuje sťažovateľ aj sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach, pretože o veci nerozhoduje iný orgán ako ten, ktorý už spis preskúmal a prikázal v obci riadne konať. Jediným orgánom, ktorý ešte nekonštatoval nečinnosť a nezákonný postup bol súd, preto sa na neho sťažovateľ s dôverou obrátil.“.

V závere stanoviska sťažovateľ zvýšil sumu uplatnenej náhrady trov konania na 448,02 €.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

1. Ústavný spor, ktorý je v konaní o predloženej sťažnosti ústavný súd povinný vyriešiť, sa týka uplatnenia druhej vety § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Kým sťažovateľ je toho názoru, že s ohľadom na okolnosti prípadu vyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, krajský súd v napadnutom uznesení dospel k opačnému záveru. Hoci krajský súd uznesením č. k. 6 S 84/2014-95

z 11. júna 2015 návrh sťažovateľa zamietol, dôvod, na ktorom je jeho výrok založený, stavia toto uznesenie do pozície rozhodnutia procesnej povahy. Krajský súd sa totiž meritórnou stránkou sťažovateľovho návrhu ani nezaoberal, keďže dospel k záveru, že nie je prípustný. Práve tento aspekt dáva napadnutému uzneseniu v napätí so sťažovateľovou argumentáciou punc ústavného významu.

Ústavný súd už judikoval, že prostredníctvom § 250t Občianskeho súdneho poriadku poskytuje zákonodarca fyzickým osobám a právnickým osobám právnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach pred orgánmi verejnej správy, pokiaľ tieto nekonajú bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že sú v konaní nečinné. Súd príslušný rozhodovať o návrhu namietajúcom nečinnosť správneho orgánu musí splnenie podmienky vyčerpania prostriedkov nápravy, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, posudzovať individuálne vo svetle okolností konkrétneho prípadu rešpektujúc účel konania podľa § 250t až § 250u Občianskeho súdneho poriadku, ktorým je poskytnutie efektívnej a účinnej ochrany osobe, ktorej práva alebo právom chránené záujmy môžu byť dotknuté nečinnosťou orgánu verejnej správy v konkrétnom konaní. V zásade možno vyžadovať využitie takých osobitných právnych prostriedkov nápravy, pri ktorých možno rozumne očakávať v prípade ich využitia zo strany fyzickej osoby alebo právnickej osoby dotknutej nečinnosťou správneho orgánu naplnenie uvedeného účelu aj bez ingerencie zo strany súdnej moci (III. ÚS 317/04).

Už cez prizmu rekapitulovaného, v minulosti vysloveného právneho názoru ústavného súdu možno badať zreteľný rozdiel v argumentačnej podstate sťažovateľa a krajského súdu. Kým sťažovateľ (v sťažnosti, ale aj v stanovisku k vyjadreniu krajského súdu) akcentuje individuálne okolnosti jeho prípadu, krajský súd sa obmedzil na všeobecnoteoretické črty do úvahy prichádzajúcich prostriedkov nápravy sťažovateľových práv.

Úlohou ústavného súdu nie je skúmať na akademickej úrovni dostupnosť, efektívnosť a účinnosť typizovaných právnych prostriedkov obsiahnutých v slovenskom právnom poriadku, ktoré by v sťažovateľovej veci prichádzali do úvahy. Ústavný súd je v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povinný dôsledne vyhodnotiť okolnosti konkrétneho

prípade. Iba takýmto metodologickým prístupom môže dospieť k spravodlivému a ústavne udržateľnému záveru o tom, či krajský súd poskytol sťažovateľovi právnu ochranu v kvalite vyžadovanej čl. 46 ods. 1 ústavy. Obdobný postoj frekventovane zaujíma aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), keď pri vyhodnocovaní účinnosti a dostupnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy porušenia práv garantovaných dohovorom orientuje svoju pozornosť na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu (napr. rozhodnutie ESLP z 27. 2. 1980 vo veci *Deweer v. Belgicko*, sťažnosť č. 6903/75, § 29, alebo rozhodnutie ESLP zo 6. 11. 1980 vo veci *Van Oosterwijck v. Belgicko*, sťažnosť č. 7654/76, § 35).

Podstatou právneho záveru krajského súdu (ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia) bolo konštatovanie, že „*od rozhodnutia ObU-KE-OVBP2-2013/00571 z 24.07.2013, ktorým bolo zrušené rozhodnutie o prerušení konania a uložené odporcovi vo veci konať, navrhovateľ žiadnym spôsobom a ani u žiadneho správneho orgánu sa od vtedy nedomáhal prešetrenia nečinnosti odporcu*“. Krajský súd teda netvrdí, že by sťažovateľ vôbec nevyužil prostriedky ochrany pred bezdôvodnou nečinnosťou odporcu. Podľa jeho názoru ich mal využiť po poslednom procesnom úkone nadriadeného orgánu, ktorý materializoval prvok ochrany pred nečinnosťou (nadriadený orgán jednak zrušil rozhodnutie o prerušení konania a súčasne prikázal odporcovi vo veci konať).

Takýto právny názor na výklad a uplatňovanie § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je s ohľadom na okolnosti prípadu v rozpore so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu.

Zákon osobe, ktorá sa cíti dotknutá na svojich právach a právom chránených záujmoch nečinnosťou správneho orgánu, nepredpisuje, kedy a za akých okolností je povinná pred podaním návrhu súdu prostriedok nápravy použiť. Je tak vecou súdu konajúceho o návrhu na ochranu proti nečinnosti, aby s ohľadom na skutkové črty prípadu splnenie podmienky podľa § 250t ods. 1 druhej vety Občianskeho súdneho poriadku posúdil.

Z vyžiadaného spisového materiálu krajského súdu vyplýva, že sťažovateľom žalované konanie u odporcu (stavebný úrad) zaznamenalo obdobia pasivity z dôvodu častého rozhodovania o procesných otázkach.

Odporca rozhodnutím č. 147/2010 z 28. júna 2010 prerušil správne konanie „z dôvodu vyriešenia predbežnej otázky“. Na základe žiadosti sťažovateľa krajský stavebný úrad v mimoodvolacom prieskume rozhodnutím č. 2010/00836 zo 7. decembra 2010 rozhodnutie odporcu o prerušení konania zrušil pre rozpor so zákonom.

Odporca rozhodnutím č. 147/2010-3 zo 6. marca 2012 konanie o žiadosti sťažovateľa o povolenie na stavbu rodinného domu zastavil, pretože „návrh nebol navrhovateľom v uvedenej lehote doplnený dokladom, ktorým by preukázal preložení prípojku v záujmovom území“. Na základe odvolania sťažovateľa krajský stavebný úrad rozhodnutím č. 2012/00483 z 21. mája 2012 zastavovacie rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, keď po preštudovaní spisového materiálu odporcu zistil, že „stavebný úrad bez vyhodnotenia obsahu a relevancie [REDAKOVANÉ] doložených dokladov dňa 12.01.2012 a v konečnom dôsledku, bez vyhodnotenia dokladov predložených k žiadosti zo dňa 12.05.2010 a celkového stavu konania odo dňa 03.05.2011, kedy sa uskutočnilo posledné pojednávanie vo veci, t. j. bez toho, žeby bol postupoval v konaní podľa ust. § 32 ods. 1 a 2 správneho poriadku, t. j. aby zistil presne a úplne skutočný stav veci a bez toho, aby dal možnosť účastníkom konania, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i spôsobu zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie... dňa 06.03.2012 vydal napadnuté rozhodnutie...“.

Odporca rozhodnutím č. k. 147/2010-4 z 15. novembra 2012 prerušil predmetné správne konanie „z dôvodu konania o predbežnej otázke – súdneho konania o odstránenie stavby vedenom na Okresnom súde Košice – okolie pod sp. zn.: 8C/214/2011“. Na základe podnetu sťažovateľa podal prokurátor Okresnej prokuratúry Košice - okolie proti rozhodnutiu o prerušení konania protest sp. zn. Pd 156/12 z 25. apríla 2013. Keďže protestu odporca nevyhovel, po predložení veci nadriadenému orgánu Obvodný úrad Košice, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. ObU-KE-OVBP2-2013/00571

z 24. júla 2013 protestu prokurátora vyhovel a zrušil rozhodnutie odporcu o prerušení konania, lebo „je evidentné, že predmet súdneho sporu, vedeného na Okresnom súde Košice – okolie, pod sp. zn. 8C 214/2011 nijako nesúvisí s konaním stavebného úradu na základe žiadosti [REDACTED]...“.

Z príloh sťažnosti ústavný súd rovnako zistil, že sťažovateľ sa 14. novembra 2011 obrátil na krajský stavebný úrad podaním označeným ako „Žiadosť o prešetrenie nečinnosti stavebného úradu“, na základe čoho krajský stavebný úrad doručil 23. januára 2012 odporcovi „Upozornenie na dodržiavanie ust. § 35 ods. 2 v spojení s ust. § 60 ods. 1 stavebného zákona a § 29 správneho poriadku“. V ňom zdôraznil, že „stavebný úrad relevantne prerušil vedené konanie až cca sedem mesiacov po ústnom konaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 03.05.2011“, a upozornil odporcu, že „je povinný, bezprostredne po pominutí prekážok v predmetnom spojenom konaní, pokračovať v tomto konaní... a meritórne rozhodnúť vo veci, za dodržania lehoty na rozhodnutie...“. Fotokópia tohto upozornenia sa nachádza aj v spisovom materiáli krajského súdu – bola predložená ako príloha podania sťažovateľa doručeného krajskému súdu 21. októbra 2014 (č. I. 60).

K rekapitulovaným prípadom procesných rozhodnutí odporcu (prerušenie konania, zastavenie konania) ústavný súd uvádza, že nielen nečinnosť správneho orgánu, ale aj rozhodnutie správneho orgánu, ktoré má za následok jeho procesnú pasivitu, dopadá na základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov u osoby domáhajúcej sa súdnej ochrany pred nečinnosťou orgánu verejnej správy, pretože oddŕaľuje dosiahnutie stavu právnej istoty o právnom nároku, o ktorý v správnom konaní ide. To je podstatné východisko interpretácie § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (aj v súčasnosti už účinného § 242 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Súdny správny poriadok), keďže je diktované ústavne garantovaným základným právom (čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd však tento právny názor neformuluje preto, aby zaujímal stanovisko k meritórnej otázke tvoriacej predmet sťažovateľom požadovanej súdnej ochrany pred krajským súdom, teda k otázke, či odporca bol skutočne v konaní bezdôvodne nečinný. Ústavný súd mieni zdôrazniť, že aj prostriedky, ktoré v prípadoch takýchto procesných

rozhodnutí účastník správneho konania použije na účel ich zrušenia, a tým dosiahnutia ďalšieho pokračovania správneho orgánu v konaní, môžu v okolnostiach konkrétneho prípadu predstavovať prostriedky, ktoré má na mysli § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ sa dvakrát úspešne bránil proti prerušeniu konania a raz proti zastaveniu konania, teda proti procesným rozhodnutiam, ktoré viedli k pasivite odporcu. Navyše, bez zreteľa na to, či sťažovateľovo podanie zo 14. novembra 2011 spĺňalo všetky formálne náležitosti sťažnosti podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sťažnostiach“) a či bolo adresované príslušnému orgánu, niet pochyb, že sa ním sťažovateľovi podarilo dosiahnuť príkaz nadriadeného orgánu, aby odporca vo veci konal.

Pri sumarizovaných okolnostiach prípadu nebolo už podľa názoru ústavného súdu potrebné vyžadovať od sťažovateľa ďalšie využívanie prostriedkov nápravy, tak ako to formuloval krajský súd. Sťažovateľ jednoznačne preukázal relevantnú procesnú aktivitu smerujúcu k ochrane jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v začatom stavebnom konaní. Takáto aktivita je podstatou podmienky prípustnosti návrhu podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Preto úlohou krajského súdu bolo pristúpiť k meritórnemu prejednaniu sťažovateľovho návrhu, teda k preskúmaniu, či napriek využitým prostriedkom nápravy je odporca naďalej v konaní nečinný. Namiesto toho však krajský súd zamietol návrh ako neprípustný, čím neposkytol súdnu ochranu v kvalite, v akej ju vyžaduje základné právo sťažovateľa zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu bolo uznesením krajského súdu č. k. 6 S 84/2014-95 z 11. júna 2015 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

2. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Preto,

keďže ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu napadnutým uznesením krajského súdu, bolo potrebné vysloviť i porušenie sťažovateľovho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

3. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie, bolo namieste využitie právomoci podľa čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 6 S 84/2014-95 z 11. júna 2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

4. Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Po vrátení veci bude potrebné, aby krajský súd opätovne prejednal návrh sťažovateľa podaný podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku 8. júla 2014 a rozhodol o ňom už v režime Správneho súdneho poriadku (§ 491 ods. 1 a 2 Správneho súdneho poriadku). Pritom jeho úlohou pri vyhodnocovaní splnenia podmienok prípustnosti návrhu sťažovateľa bude dôsledne vychádzať z právnych názoru ústavného súdu, podľa ktorého právne prostriedky využité sťažovateľom v žalovanom stavebnom konaní

boli (aj s ohľadom na výsledky, ku ktorým viedli) spôsobilé chrániť základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov. Uvedený záver platí aj s ohľadom na § 244 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, keďže sťažovateľ využil podnet prokuratúre proti rozhodnutiu o prerušení stavebného konania a jeho žiadosť zo 14. novembra 2011 svojím obsahom mala charakter sťažnosti (§ 3 ods. 2 zákona o sťažnostiach). Na podklade tohto záveru potom krajský súd nemôže zamietnuť návrh sťažovateľa len pre nevyužitie ďalších prostriedkov nápravy v období od júla 2013 (*rozhodnutie nadriadeného orgánu č. ObU-KE-OVBP2-2013/00571 z 24. júla 2013*) a musí pristúpiť k vecnému posúdeniu a rozhodnutiu o kvalite postupu odporcu v stavebnom konaní.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré si uplatnil v sume 5 000 €.

Svoju žiadosť sťažovateľ zdôvodnil tým, že „*pokiaľ sa domáha povolenia stavať na vlastnom pozemku aj v rámci predchádzania čiernych stavieb by mali orgány v konaní činné konať bez prietáhov, nakoľko ide primárne o právo vlastníka vec užívať, pri ktorom aj zásah štátu súvisiaci s povolením stavby nemá v zásade mať účinky, ktoré porušujú ústavné práva súvisiace s vlastníctvom veci. Preto aj keď sa občan po neúspešnom konaní na administratívnom orgáne domáha svojich práv na súde, nemal by byť výsledkom výsmech obce, ktorá dosiahla svoj cieľ (a ktorý možno hodnotiť až šikanóznym výkonom práva). Sťažovateľ mal záujem postaviť si rodinný dom na svojom pozemku, čo je mu znemožnené už viac ako 5 rokov. Pri tom má rodinu a deti, musel si zbytočne prenajímať byt, hoci už dávno mohol bývať vo svojom dome. A súd na ktorý sa*

obrátil tiež nekonal sústredene ani rýchlo a sťažovateľ má za to, že ani správne. Sťažovateľ považuje aj konanie súdu za vážny zásah do jeho práv a konaním súdu stráca dôveru v súdny systém.“

Z citovaného čl. 127 ods. 3 ústavy vyplýva, že finančné zadost'učinenie sa môže, ale nemusí priznať. Ústavný súd je toho názoru, že takéto zadost'učinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným, ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 152/08).

Ústavný súd zdôrazňuje, že v súdnej veci jeho záväzný právny názor automaticky nesmeruje k vyhovaniu sťažovateľovmu návrhu, s ktorým sa na krajský súd obrátil. Ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa len na podklade názoru o ústavnej neakceptovateľnosti záveru krajského súdu o nesplnení procesnej podmienky podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. V ďalšom konaní krajského súdu sa jeho povinnosť koncentruje na odlišné posúdenie splnenia predmetnej procesnej podmienky, nie na vyhovieť návrhu sťažovateľa v merite. Preto, ak by ústavný súd sťažovateľovu argumentáciu, na ktorej založil návrh na priznanie finančného zadost'učinenia, v plnej miere akceptoval, prejudikoval by justičnú odpoveď otázku, ktorej riešenie mu neprislúcha, keďže je od sústavy všeobecného súdnictva oddelený.

Podľa názoru ústavného súdu je ochrana základného práva sťažovateľa i jeho práva podľa dohovoru účinne poskytnutá tým, že ústavný súd konštatoval ich porušenie, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie s formulovaním záväzného právneho názoru. Krajský súd bude povinný meritórne sa zaoberať návrhovou argumentáciou sťažovateľa, čím sa súdna ochrana jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zavŕši.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažovateľovej žiadosti o priznanie finančného zadost'učinenia nevyhovел (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si v sťažnosti uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, ako aj písomné podanie na súd vo veci samej). V stanovisku k vyjadreniu krajského súdu navýšil uplatnenú náhradu trov konania aj o trovy vynaložené za toto stanovisko. Spolu teda požaduje náhradu trov konania v sume 448,02 €.

Ústavný súd vzhľadom na výsledok meritórneho prerokovania sťažnosti považoval za potrebné priznať sťažovateľovi náhradu trov konania za tri úkony právnej služby poskytnutej jeho právnou zástupkyňou, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, za písomné podanie – sťažnosť, ako aj za stanovisko k vyjadreniu krajského súdu. Toto stanovisko nebolo len obyčajným zotrvaním na názoroch a návrhoch obsiahnutých už v sťažnosti, ale reagovalo veľmi adresne a konkrétne na vyjadrenie krajského súdu. Možno ho tak považovať za obsahujúce právnu argumentáciu odôvodňujúcu záveru o účelnosti vynaloženia trov na tento úkon právnej služby.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Dva úkony právnej služby boli vykonané v roku 2015 a jeden úkon v roku 2016. Základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 839 € pre úkony v roku 2015 a zo sumy 858 € pre úkony v roku 2016), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2015 odmenu v sume 139,83 € a k tomu režijný paušál za jeden úkon v sume 8,39 € a za jeden úkon v roku 2016 odmenu v sume 143 € a k tomu režijný paušál za jeden úkon v sume 8,58 €.

Náhrada trov právneho zastúpenia a režijné paušály vo vzťahu k prevzatiu a príprave zastúpenia sťažovateľa, k podaniu sťažnosti a k podaniu stanoviska doručeného ústavnému súdu 4. júla 2016 preto predstavujú sumu 448,02 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Krajský súd je povinný vyčíslenu náhradu trov konania zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2016